

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін**

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)**

**спеціальності 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)**

**предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література (англійська))**

**за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Мова і література (англійська))»
(назв програми)**

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробники:

Ємельяненко Г.Д. - доктор філософських наук, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Цибулько Л.Г. - доктор педагогічних наук, професор, доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Абизова Л.В. - кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус навчальної програми розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 10 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри д.філос.н., проф. Федь В.А.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни
ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	Рік підготовки -1, семестр - 1
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Викладач	Ємельяненко Ганна Дмитрівна доктор філософських наук, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін
Контактна інформація	yemelienenkoad@gmail.com
Консультації	Очні консультації: щоп'ятниці з 11.40 до 14.40 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Анотація навчальної дисципліни	<i>Об'єкт</i> вивчення навчальної дисципліни – філософські проблеми та тенденції розвитку сучасної освіти і науки <i>Предмет</i> вивчення навчальної дисципліни – зміст та роль освіти і науки в культурному просторі суспільства
Опис навчальної дисципліни	<i>Мета навчальної дисципліни:</i> формування у здобувачів цілісного розуміння освіти і науки як вагомих інститутів сучасного суспільства та невід'ємної складової процесу соціалізації особистості, природи і сутності освіти, логіки історичного розвитку освітнього простору на різних етапах цивілізаційного устрою, освоєння здобувачами базових знань з методології, методики та організації наукової діяльності. <i>Завдання вивчення навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки»:</i> - ознайомлення здобувачів з основними поняттями, принципами та положеннями філософії освіти і сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання; - формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; - освоєння навиків формування і використання усвідомленої методологічної позиції у науковому дослідженні; - вдосконалення вмінь у пошуку й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, завдань і висновків дослідження. <i>Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК: Філософія, Психологія, Педагогіка, Етика, Естетика,</i>

Культурологія, Соціологія.

Програмні компетентності
Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-7. Здатність розробляти та управляти проєктами, реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію, застосовувати принципи освітньої самоорганізації.

Спеціальні компетентності (СК)

СК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі середньої освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації..

Ключові слова: освіта, особистість, соціалізація, гуманізм, позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм, парадигма, теорія, раціоналізм, ірраціоналізм, верифікація, фальсифікація, наукова картина світу, метод, методологія, методика.

Очікувані результати навчання

ПРН-01. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування середньої освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПРН-07. Планувати, організовувати і здійснювати науково-педагогічні (експериментальні) дослідження у сфері середньої освіти на засадах академічної доброчесності; аналізувати, узагальнювати і презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

Матеріали та ресурси

Рекомендована література:

1. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів: "Новий Світ-2000", 2020. – 296 с.

2. Пінкер Стівен. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Київ : Наш формат, 2019. 560 с.

	<p>3. Свааб Дік. Наш творчий мозок / пер. з нім. Святослава Зубченка. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 463 с.</p> <p>4. Скіннер Кріс. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного / пер. з англ. Г. Якубовська. Харків : РанокФабула, 2020. 272 с.</p> <p>5. Філософія освіти і науки // Філософія освіти і науки: навч. посіб. / І.С. Алексейчук та ін. – 2-ге вид. переробл. та доповн. – Слов’янськ, 2019. – 365.</p> <p>6. Philosophy of Education and Science // Philosophy of Education and Science. Teaching manual guide / I. S. Alekseyichuk and others. 2nd edition, reworked and enlarged. Sloviansk, 2019. 210 p.</p> <p>7. Філософія освіти : навчальний посібник. – 2-ге видання / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – 348 с.</p> <p>8. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.</p> <p><i>Платформи та сервіси дистанційного навчання</i> Moodle: дистанційний курс «Філософія освіти і науки»: http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=439</p> <p><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті</i></p> <p>1. http://lib.onu.edu.ua/ Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.</p> <p>2. http://www.ognb.odessa.ua/ Бібліотека ім. М.Горького.</p> <p>3. http://www.nbuv.gov.ua/ Бібліотека ім. В.Вернадського.</p> <p>4. http://lib-gw.univ.kiev.ua/ Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.</p> <p>5. http://www.filosof.com.ua/ Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.</p> <p>6. http://www.philosof.onu.edu.ua/ Сайт Філософського факультету ОНУ ім. І.І.Мечникова.</p> <p>7. http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html Найвидатніші філософи світу та України.</p> <p>8. http://zakon.rada.gov.ua Сайт Верховної Ради України, база законів і нормативних актів</p>
<p>Теми</p>	<p><i>Програма навчальної дисципліни містить такі теми</i></p> <p>Тема 1. Філософія освіти в структурі філософських знань</p> <p>Тема 2. Феномен освіти в історико-філософському дискурсі</p> <p>Тема 3. Освіта як вид духовного виробництва і соціальний інститут</p> <p>Тема 4. Феномен особистості і філософське осмислення</p>

	<p>можливостей освіти</p> <p>Тема 5. Наука в культурі сучасної цивілізації</p> <p>Тема 6. Виникнення науки і основні стадії її розвитку</p> <p>Тема 7. Логічна структура науки</p> <p>Тема 8. Методологічний арсенал науки</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <p><i>словесні методи:</i> інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації за допомогою мультимедійної дошки);</p> <p><i>практичні методи:</i> практичні заняття (дискусії, мозковий штурм, публічні виступи, презентації, захист результатів виконання групових або індивідуальних завдань (проектів), підготовка есе);</p> <p><i>наочні методи:</i> методи спостереження, ілюстрації (схеми), демонстрації (відеофільми, слайди, діафільми), екскурсії, презентації, розробка ментальних карт.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Види роботи здобувачів:</i> створення мультимедійних презентацій, доповідь, есе, статті, тези, повідомлення, робота в групах, виконання тестових і контрольних завдань, аналіз проблемних питань</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>за лекції:</i> присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції. - <i>під час практичного заняття:</i> під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; - <i>під час тестування</i> - за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; - <i>у процесі написання контрольних робіт</i> – правильні відповіді на всі питання; - <i>у процесі проектної діяльності, написання есе та презентацій:</i> за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації); - <i>за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;</i> - <i>за наявність змістовних висновків; за глибокі знання</i>

навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожен неправильну відповідь; за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації; за недостатнє розкриття теми; за відсутність посилань на літературні джерела.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів; межа незадовільного навчання – 59 балів. Вивчення навчальної дисципліни закінчується складанням заліку і оцінюється максимально в 100 балів.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т.1.	2	1	5	2	6	5
Т.2.	2	1	5	2	6	5
Т.3.	2	1	5	2	6	5
Т.4.	2	1	5	2	6	5
Т.5.	2	1	5	2	6	5
Т.6.	2	1	5	2	6	5
Т.7.	2	1	-	-	6	5
Т.8.	2	1	5	2	7	3
Разом	16	8	35	14	49	38

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т.1.	5	1	-	-	7	5
Т.2.	5	1	-	-	7	5
Т.3.	-	-	-	-	7	5
Т.4.	-	-	15	7	7	5
Т.5.	-	-	15	7	7	5
Т.6.	5	1	-	-	7	5
Т.7.	-	-	-	-	7	5
Т.8.	-	-	-	-	6	8

Разом	15	3	30	14	55	43
--------------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Залік передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених упродовж семестру за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни. За наявності у здобувача не менше 60 балів залік зараховується. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах із навчальної дисципліни шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Результати підсумкових форм контролю оцінюються: за національною двобальною шкалою для заліків («зараховано», «не зараховано») за 100-бальною шкалою:

За накопичувальною 100 - бальною шкалою	За національною шкалою для заліків
90 -100 балів	зараховано
89 - 75 балів	
60 - 74 балів	
26 - 59 балів	не зараховано
0 - 25 балів	

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: Perezдача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>
Дотримання академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання

	<p>норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.</p> <p>Нормативно-правове забезпечення: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ» https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</p>
<p>Переваги вивчення Навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Вивчення навчальної дисципліни «Філософія освіти і науки» є основою подальшої наукової та педагогічної діяльності і сприяє: формуванню універсальних та соціальних компетентностей (soft skills); доброчесності у сфері освіти (academic integrity); розвитку критичного мислення з позиції наукової об'єктивності та толерантності; розумінню перспектив розвитку освіти і науки; підготовки конкурентності фахівців на ринку праці.</p>

Доктор філософських наук, професор

Смельяненко Г.Д.